

21. ตันกก

รายละเอียดเนื้อหา

ชื่อวิทยาศาสตร์ *Cyperus involucratus* Roxb.

ชื่อพ้องวิทยาศาสตร์ *Cyperus alternifolius* L.

ชื่อสามัญ Umbrella Plant

ชื่อวงศ์ CYPERACEAE

ชื่อทางการค้า กกราชินี, กกรงกา, กกลังกา

ชื่ออื่น กกรงกา, หญ้ากก, กกกลม,

ถิ่นกำเนิด เอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ลักษณะพืช ไม้ล้มลุก

ลักษณะทั่วไป เป็นวัชพืชน้ำที่เจริญได้ดีในช่วงฤดูฝนมีลักษณะแตกกอ ลำต้นเหนียว

เมื่อออกดอกปลายฤดูฝน เมล็ดก็จะร่วงลงดิน และจะเจริญในฤดูฝนปีต่อมา

การขยายพันธุ์ เพาะเมล็ด แยกกอ

ลักษณะของตันกก

ตันกกเป็นไม้ล้มลุก ซึ่งหลายคนมักมองว่าตันกกเป็นวัชพืชที่ไม่มีประโยชน์ใดๆเลย เป็นสิ่งที่ไม่จริงเลย เนื่องจากตันกกมีประโยชน์และสรรพคุณมาก ตันกกเป็นวัชพืชที่มีสายพันธุ์หรือชนิดของตันกกมากกว่า 4,000 ชนิดกระจายอยู่ทั่วโลก โดยตันกกชอบบริเวณที่มีความชื้นสูงหรือบริเวณที่มีน้ำขังท่วมอยู่ จึงชอบขึ้นในพื้นที่บ่อ บึง ทางระบายน้ำ นาข้าว หรือพื้นที่ลุ่มน้ำ เป็นต้น ซึ่งลักษณะของตันกกคือลำต้นมีรูปร่างเป็นสามเหลี่ยมหรือสามมุมถ้ามองในแนวขวาง ในบางสายพันธุ์หรือชนิดของตันกกนั้นก็มีผนังกันค ล้ายห้อง แบ่งเป็นส่วนๆออกไป ดอกของตันกกมีช่อปลายแหลมห่อหุ้มไว้แค่เพียงอันเดียวเท่านั้น มีกาบใบอยู่ชิดกัน มีดอกที่จะมีกาบย่อยๆออกมาเป็นช่อหุ้ม อีกทั้งตันกกเลื้อยไปได้ดินและสามารถแตกเป็นลำต้นใหม่โผล่มา

เหนือดิน แต่ลำต้นไม่แตกกิ่งแบบต้นไม้ชนิดอื่นๆ ซึ่งใครหลายคนมักจะไม่สามารถแยกได้ระหว่างหญ้า เพราะมีลักษณะของใบคล้ายกัน แต่แตกต่างกันที่เรียงตัวอัดแน่นกันเป็นสามมุมและไม่มีมุมของกาบใบ

ประโยชน์ของต้นกก

1. ต้นกกประโยชน์สามารถนำมาทำเครื่องจักรสานเพื่อสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ได้มากมาย เช่น กระเป๋า เสื่อ รองเท้า หมวก ปกสมุดจดบันทึก หมอนรองคอ พวงกุญแจ เป็นต้น ซึ่งในท้องถิ่นหรือชาวบ้านมักจะนำต้นกก มาทำเป็นสินค้า OTOP ของชุมชน เพื่อสร้างรายได้ให้แก่ตนเองและชุมชน
2. ต้นกกมักเจริญเติบโตในที่ที่มีน้ำท่วมขัง ทำให้เป็นสถานที่สำหรับหลบซ่อนตัวของสัตว์น้ำขนาดเล็กหรือ ขนาดกำลังอ่อนตัว สามารถเป็นต้นไม้ที่ใช้บำบัดน้ำเสียหรือปรับสมดุลแร่ธาตุในแม่น้ำ ลำคลอง
3. ปลูกเพื่อตกแต่งประดับภายในบ้านหรือที่อยู่อาศัย ซึ่งนิยมปลูกกันที่สวน กระถางต้นไม้ ริมสระน้ำ หรือ ริมสระว่ายน้ำ เป็นต้น
4. ต้นกกยังสามารถนำมาทำเป็นยารักษาโรคมักใช้เจ็บได้อีกด้วย ซึ่งสามารถใช้ได้หลายส่วนด้วยกัน ไม่ว่าจะเป็น บริเวณลำต้นของต้นกก มีรสชาตที่จัดเย็นให้นำมาต้มเพื่อดื่ม ใช้เพื่อรักษาโรคท่อน้ำดีอักเสบ และขับน้ำดี ออกมา, บริเวณใบของต้นกก นำมาตำหรือโขลกแล้วมาพอกไว้ที่บริเวณแผล เพื่อป้องกันพยาธิบาดแผล,
5. เหง้าของต้นกก มีรสชาตที่ขม ให้เหง้ามาต้มเพื่อเอาน้ำมาดื่ม หรือตำบดให้ละเอียดเป็นผง จากนั้นนำมา ละลายด้วยน้ำร้อนเพื่อดื่ม เป็นการบำรุงธาตุในร่างกาย, ดอกของต้นกก มีรสชาตที่ฝาดเย็นให้นำดอกมาต้ม จากนั้นนำน้ำจากดอกต้นกกมาอมไว้ เพื่อเป็นการรักษาแผลพุพองภายในช่องปาก, รากของต้นกก มีรสชาตที่ ขมเย็น นำมาต้มกับน้ำเปล่าหรือเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากนั้นคั้นเอาน้ำมาดื่ม เพื่อแก้ไข้ใน ขับโลหิตที่เน่าเสีย

สรรพคุณ ใช้เป็นยารักษาโรค

1. ใบ ตำพอกฆ่าพยาธิบาดแผล
2. ต้น รสเย็นจัด ต้มเอาน้ำดื่ม รักษาโรคท่อน้ำดีอักเสบ ขับน้ำดี
3. ดอก รสฝาดเย็น ต้มเอาน้ำอม แก้แผลเปื่อยพุพองในปาก
4. เหง้า รสขม ต้มเอาน้ำดื่ม หรือบดเป็นผง ละลายน้ำร้อนดื่ม บำรุงธาตุ เจริญอาหาร แก้เสมหะ ขับน้ำลาย
5. ราก รสขมเย็น ต้มเอาน้ำดื่ม หรือตำกับเหล้า คั้นเอาน้ำดื่ม แก้ไข้ใน ขับโลหิตเน่าเสีย

บทนำบรรยาย

ต้นกกเป็นไม้ล้มลุก ชอบบริเวณที่มีความชื้นสูงหรือบริเวณที่มีน้ำขังท่วมอยู่ เราจึงมักพบต้นกกตามพื้นที่บ่อ ทางระบายน้ำ หรือนาข้าว เป็นต้น เป็นพืชที่มีประโยชน์สูงมาก อย่างในชุมชนบ้านโพนเองก็มีการ นำเอาต้นกกมาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์จักสานจากต้นกก เช่น เสื่อ หมวก พวงกุญแจ เป็นต้น นอกจากนี้จะสร้าง รายได้ให้แก่ชุมชนแล้ว ต้นกกยังเป็นต้นไม้ที่ใช้บำบัดน้ำเสียหรือปรับสมดุลแร่ธาตุในแม่น้ำ ลำคลองอีกด้วย